

Sändaren, ledarsidan nr 1, 2008

Möjligheter för Teologiska högskolan

De i längden avgörande frågorna för Sverige ekonomiskt, socialt och kulturellt rör resurser och organisation för högre utbildning och forskning. Vad de ledande politikerna tycker om det, hör vi nästan ingenting om. I väntan på en forskningsproposition får vi nöja oss med slagorden elituniversitet, svenska Nobelpris och avpolitisering. Universitetsföreträdarna suckar mest över tillämpningen av "Bologna", det nya gemensamma europeiska systemet för organisation av högre studier.

I denna stora osäkerhet ska Teologiska högskolan Stockholm finna sin väg och hävda sig. THS är en statligt erkänd anordnare av högre utbildning med folkrörelseanknytning. Missionskyrkan, Baptistsamfundet och nu även Metodistkyrkan är huvudmän. Högskolan ger i dag teologisk utbildning lika mycket för blivande präster i Svenska kyrkan som pastorer i huvudmannasamfunden. Härtill har THS som pionjär i Sverige utvecklat högre utbildning i mänskliga rättigheter i samarbete med ideella folkrörelser.

THS är ett 15-årigt experiment som blivit en succé. Kvaliteten på utbildningen och forskningskompetensen hos lärarna prisas av högskoleverket som också ser THS som ett föredöme vad gäller jämställdhet.

Men THS passar inte alltid in i mallarna. THS och är och ska förbli en liten högskola, samtidigt som universitetskanslern talar om koncentration och stora enheter för att höja kvaliteten. THS är och ska vara inriktad på bästa möjliga grundutbildning, när politikerna förmodligen vill se små specialhögskolor framför allt som forskningsinstitutioner med Karolinska Institutet som förebild. Med Bolognasystemet ska längden på all grundläggande högre utbildning strikt vara tre år, samtidigt som teologin likt andra yrkesinriktade utbildningar behöver mer tid utan att övergå i ren forskarutbildning. Härtill har THS sin tyngdpunkt på ett akademiskt område som kan uppfattas som perifert när Sverige ska bli bättre igen på naturvetenskap och teknik.

Mycket är alltså osäkert för THS. Men som väl är, är det inte svårt att se vad som behöver göras.

THS utbildning måste få än tydligare yrkesprofil vilket nu sker i ett utmanande men inte okomplicerat samarbete om gemensamma pastoralteologiska kurser med Svenska Kyrkans institutioner. Forskningsanknytningen måste bli mer konkret. THS har redan flera av Sveriges mest framträdande yngre teologiska forskare bland sina lärare och måste kunna erbjuda undervisning på forskningsinledande mellannivå, magister och master. Det kräver avtal om forskningssamarbete med universitet och undervisnings- och forskningstjänster på THS för doktorander. THS måste utvidga sina internationella kontakter. Här öppnar sig nya möjligheter när THS framöver blir partner till ett antal ledande internationella universitet med metodistisk anknytning. Utöver teologin måste THS också utveckla sitt andra ben, mänskliga rättigheter, och visa på det större kulturella och etiska sammanhang där teologistudiet ingår.

Än så länge har högskoleverket avvisat THS utvidgningsplaner både vad gäller teologi och mänskliga rättigheter. Men argumenten för nej blir allt svagare och THS kommer tillbaka med

nya ansökningar. De huvudmän som kan tacka staten för att den övertagit en tung del av deras utbildningskostnader genom att erkänna THS som högskola, måste också se THS som ett tillväxtprojekt. THS är ett bidrag till både samfund och samhälle.

Anders Mellbourn, gästledarskribent och ordförande i THS styrelse

Alternativ under julen

Julhandel utan rekord efter ett år med konsumtionskritik och klimatlarm. Stort intresse och fullt med folk på gemensamhetsjulen i Immanuelskyrkan i Stockholm. Trängsel utanför Uppsala domkyrka vid julnattsmässan men gudstjänstliv på lågvarv i många missions- och baptistkyrkor. Fyllda charterplan till Thailand och andra semesterparadis under jullovet.

Julen 2008 kan sammanfattas på skilda sätt. Kanske hänger de ändå ihop. När rörelsen för ny och alternativ jul drog igång för 40 år sedan kom den också i goda ekonomiska tider och efter år av växande konsumtion. Men samtidigt är de ekonomiska förutsättningarna i dag så goda att många har råd att åka långt bort över julen i stället för att köpa julklappar. Behovet av gemenskap och sociala insatser ökar i tillväxttider när klyftorna mellan rika och fattiga vidgas. I tidens jakt på häftiga upplevelser är förstås en julnattsmässa i domkyrka överlägsen lunken i missionshuset, särskilt som många av medlemmarna där är bortresta över helgen.

Någon alternativ jul med visioner om en mer genomgripande samhällsförändring som i slutet av 1960-talet är kanske inte på gång. Den är nog inte heller önskvärd. Alternativen då förvandlades snabbt till kall renlevnad och dogmatism. Men klimatförändringen ropar på sin livsstilsrevolution. Om det inte är för sent, borde måttfullhetens ansvarskristendom kunna framstå mer som hållbart föredöme än som otidsenlig tristess. Men då krävs också att kyrkor och församlingar vågar bjuda på både gemenskap, förlåtelse och engagerande inspiration.

Klokt om giftermål

Obligatorisk civil vigsel och en gemensam giftermålslagstiftning är huvudtankarna i det remissvar som baptistsamfundet, metodisterna och missionskyrkan lämnat på den statliga utredningen om könsneutral äktenskapslagstiftning.

Det är ett klokt och välargumenterat förslag. Det knyter an till den gamla frikyrkotanken om obligatorisk civil registrering av giftermål och tar samtidigt kravet på en gemensam lag för samlevnad i par på allvar. Samtidigt uttrycker kyrkorna sin vilja att förrätta vigslar enligt den nya giftermålsbalken om möjligheten blir kvar för trossamfund. Genom att föreslå att begreppet äktenskap rensas ut ur den offentliga lagtexten, försöker man också på ett odramatiskt sätt värna om äktenskap som den kristna termen för tvåkönad samlevnad i trohet och kärlek.

Det är hederligt och inte orimligt tänkt. Det kan utgöra en anständig kompromiss i en infekterad fråga. Men kanske det kommer att uppfattas som alltför finurligt uttänkt och som en meningslös lek med begreppen. Frågan är om en större allmänhet eller ens medlemmar i de egna kyrkorna kommer att uppfatta finessen i att skilja mellan giftermål och äktenskap.

Det viktiga är att de tre samfunden lyfter fram det väsentliga i den kristna synen på trohet och kärlek i samlevnaden. Och det är en bra start på det ekumeniska året 2008 att de kunnat göra det tillsammans.